

РИНОК ЯК ЕКОНОМІЧНА ІНСТИТУЦІЯ

Інституціоналізм інтерпретує економічні проблеми ринку як правила і традиції, що спонукають людину до дій, формують мотивації економіко-соціального змісту. Економічна теорія у свою чергу визначає ринковий механізм як систему стимулів, спонукальних чинників і результатів поведінки ринкових агентів, які становлять основу певних економічних величин і процесів. З точки зору інституціональної теорії механізм ринку можна визначити як систему інституцій та інститутів, які опосередковують обмін, забезпечують укладення міжагентських контрактів, контролюють їх виконання сторонами. Від інституціональних факторів залежить раціональність економічних взаємодій, а також ефекти контрактацій. Ринкова економіка – це процес безперервних змін, які мають не лише натурально-речовий і вартісний характер, до них можна віднести і часті прояви асиметрій у регулюванні ринку, інформаційному забезпеченні виробників і споживачів, конкуренції, розвитку підприємницької діяльності й ціноутворенні.

Кожна держава характеризується притаманними їй умовами ринкових взаємодій, тобто за визначенням Д. Нортона «правилами гри», які визначають перспективи і добробут. Інституції, тобто умови ринку, характеризують систему відносин між державою, індивідами та господарськими структурами. Відносини в економіці реалізуються через систему інституцій та інститутів.

Основна функція інститутів як базового елемента середовища функціонування господарюючих суб'єктів полягає в активізації структуризації відносин господарюючих суб'єктів, але не спонтанно, а заданою структурою інститутів, визначених ними відповідних механізмів функціонування, підпорядкованістю інститутів в економічній системі

Структура базисних економічних інститутів включає інституціональні утворення, які забезпечують господарську взаємодію членів суспільства у таких сферах, як виробництво благ (власність, праця, домогосподарства, підприємства); кругообіг благ (інститути, які забезпечують взаємодію попиту і пропозиції, обмін, гроші, фінанси); управління економічною діяльністю (підприємництво, державне управління, податки, способи зворотного зв'язку)

Економічні інституції є обов'язковими компонентами стійких відносин між агентами, які забезпечують взаємодію й узгодження інтересів на основі дотримання формальних правил і неформальних норм господарської поведінки. Вони структурують людську взаємодію, формуючи мотивації господарської діяльності. Таким чином відбувається процес регулювання ринку. Економічні інститути, що сприяють якісним змінам у добробуті країни й ефективності ринку, формуються у процесі розвитку суспільства. Але за кожного типу суспільної формації, моделі державного устрою вони по-різному функціонують і використовуються економічними агентами, формують механізми взаємодії.

Науковий керівник - М.В. Новикова, к.е.н., доц.